

thdningsfulde Anliggende. I saa Henseende har der nu staaet flere Hjælpebidler til Naadighed end ved tidligere Lejligheder og navnlig en Litteratur, der særlig har været rettet paa at behøje alt, hvad der vedkommer Aalegaardsrätten.

Der sigtes her til en Række Afhandlinger i Dansk Fiskeriforenings Medlemsblad for 1892 om dette Tema af Fisker P. Willumsen, Medlem af Fiskerikommisjonen af 1873 og af Dansk Fiskeriforenings Bestyrelse, Højesteretsassessor Mourier, ligeledes Medlem af samme Bestyrelse, der som Sekretær ved Fiskerikommisjonen af 1873, har staaet denne meget nær samt har skrevet en Række særdeles værdifulde Afhandlinger om den ældre Fiskerilovgivning i Tidsskrift for Fiskeri og sammes Forsættelser, og af Overretsprøkurator Leth, der har beriget Kundskaben om Malens Biologi med den Sagtagelse, at den gule Mal og den blanke Mal ikke ere, hvad saabel Fiskerne som Videnskabsmændene hidtil havde troet, to forskellige Fisk, men den samme Fisk henholdsvis i Vækstdragt og Ungledragt.

Altjaa, disse 3 Mænd, der alle maa betegnes som særlig sagkyndige paa Fiskerifagets Omraade, have gennem en Række Afhandlinger i Dansk Fiskeriforenings Medlemsblad for 1892 ført en Diskussion angaaende Aalegaardsrätten, sammes Oprindelse, Væsen og Betydning samt rette Forsaaelse. Yderligere har Leth, hvem der af Dansk Fiskeriforenings Bestyrelse bevilgedes Understøttelse til en Rejse i Efteraaret 1894 for ved Selvsyn at gøre sig bekendt med Indretningen og Brugen af Aalegaarde, behandlet Sagen i sin Beretning til Bestyrelsen om denne Rejse, hvilken Beretning i Manuskript har været stillet til Ordførerens Naadighed, og endelig har Leth i en Afhandling i „Næstved Tidende“, hvoraf et Særtryk er blevet omdelt til Udvalgets Medlemmer, givet en samlet Fremstilling af, hvad der er oplyst angaaende Aalegaardsrätten og hvad dermed staar i Forbindelse.

I det man hovedsagelig maa henbise til de nævnte Riber, skal det dog her forsøges at give en sammentrængt Fremstilling af det væsentligste ved disse oplyste.

Danfste Lovs 5—10—43 saalydende:

„Enhver maa nyde Aalegaarde for sin egen Grund, undtagen i de Fjorde, som Kongen og den menige Mand have Skade af“,

er ordret skrevet ud af de danske Kongers Haandfæstninger, hvor disse Ord første Gang findes i Christian den Tredjes og derefter i alle følgende Haandfæstninger uden Undtagelse. Anledningen til denne Bestemmelse var den, at paa de Tider maatte ingen drive Fiskeri i Havet uden at svare Kongen Afgift deraf, men at den mægtige Adel, som ikke vilde finde sig i denne Afgift, paastod fra Arilds Tid at have Ret til Frihed for samme og tvang Kongerne til i Haandfæstningerne at indrømme Danmarks Riges Raad og Adels fri Fiskeri for deres egen Grund. Det hedder i umiddelbar Forbindelse hermed i Haandfæstningerne, at „skal besynderlig hver Mand (o: af Rigsraad og Adels) nyde Aalegaarde for deres egen Grund undtagen i de Fjorde, som Kronen og den menige Mand haver Skade af; dog skulle de Fiskegaarde blive ved Magt, som have været af Arilds Tid.“ Denne Begrænsning af Tilladelsen til at bruge Aalegaarde er Aarsagen til, at disse særlig nævnes. Skaden, som dette Redstabs Anbringelse i Fjorde — hvad endnu paa sine Steder sker i Mængde — gjorde, var den, at den menige Mand hindredes i sit Fiskeri — hvad ogsaa er Tilfældet den Dag i Dag —, saa at han ikke kunde svare sin Afgift til Kongen.

En Aalegaard bestaar af en Bro, der er ført ud fra Land og hviler paa nogle i Vandet staaende Pæle. Længs disse Pæle og solidt fastgjort til samme staar i hele Aalegaardens Længde paa Habbunden og op imod Vandspejlet en tæt, for Malene uigennemtrængelig Væg, bestaaende af en fast og stærk Misfletning, hvis Hensigt er at standse Malene og lede dem ind i de paa Siden af Risgærdet anbragte Russer, der paa de fleste Steder, men ikke paa alle, kaldes „Gamme“. Røgtingen af Aalegaarden sker paa den Maade, at man fra Land gaar ud paa den med et Rækværk til at holde sig ved forsynede Bro, Russerne hales op paa Broen og tømmes for Fangsten i en dertil